herpy

GEKKOER

Strophurus taenicauda

Strophurus taenicauda er en liten, prikkete gekko fra busklandet i Queensland, med en skinnende gyllen stripe nedover halen og røde øyne. Den klatrer i greiner, hviler med hodet ned og smører en klissete, illeluktende væske på den som griper den. Den passer for den øvede holderen som vil ha en art med mye personlighet.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Golden-tailed gecko Tidligere navn: *Diplodactylus taenicauda* Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-7 cm** snute-kloakk-lengde
Vekt	**5-8 g**
Levealder	**4-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Halvørken og tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Varmeplass	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**19-22 °C**
Luftfuktighet	**30-60 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-24 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**4-6**
Inkubasjon	**48-72 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Strophurus taenicauda er en av de mest iøynefallende gekkoene i slekten *Strophurus*. Kroppen er grå eller brunlig og dekket av svarte prikker, litt som en dalmatiner, og nedover ryggen og halen løper en gyllen stripe, som har gitt arten det vitenskapelige navnet. *Taenia* betyr bånd og *cauda* hale. Øynene er store og lyser ofte røde eller rav. Hos de fleste andre artene i slekten sitter det pigger eller knopper på rygg og hale, men her er både kropp og hale glatte, og det er et av artens kjennetegn.

Med en lengde fra snute til kloakk på omkring 7 cm er den liten og slank. De pigghalede *Strophurus*-artene måler under ett 60-89 mm, og et dyr på 60 mm veier i gjennomsnitt 5-7 g. Vekten for akkurat denne arten er ikke målt, så tallet i faktaboksen er lånt fra slekten og er et anslag. Halens lengde er heller ikke dokumentert. I fangenskap lever de trelevende *Strophurus*-artene typisk 4-10 år, og enkelte dyr blir eldre.

Arten ble beskrevet av Charles De Vis i 1886 under navnet *Diplodactylus taenicauda* og regnes i dag til familien Diplodactylidae. I 2012 delte Brown, Worthington-Wilmer og Macdonald den i tre underarter: den vanlige *taenicauda*, den nordlige *albiocularis* med lyse øyne og *triaureus* med tre gylne striper på halen, én på oversiden og én på hver side. Dyrene er

fortsatt sjeldne i hobbyen, men blir oppdrettet jevnlig, både i Europa og USA.

Gekkoen er livlig og nysgjerrig og har et spesielt forsvar hvis den blir redd. Halen inneholder kjertler som avgir en klissete, ravfarget væske som tørker inn som harpiks. Hos denne arten smøres den på angriperen i stedet for å sprøytes ut, slik de pigghalede artene gjør. Væsken er irriterende for øyne og slimhinner, så vask hendene etter håndtering. I fangenskap bruker dyrene den sjelden, med mindre de er svært skremt eller syke.

Utbredelse og leveområde

Strophurus taenicauda finnes bare i Australia, og så godt som alle funn ligger i det sørøstlige Queensland, både i kystnære strøk og i innlandet. Underartene har hver sitt område. Den vanlige formen er beskrevet fra Chinchilla, *albiocularis* fra Dawson-dalen ved Castle Creek og *triaureus* fra den østlige delen av Brigalow-beltet, fra Mundubbera i sør til Callide i øst og Biloela i vest.

Fra det nordlige New South Wales er det bare kjent ett funn, og det er uten belegg og dermed ikke bekreftet. Det er dessuten registrert et par enkeltfunn langt fra de øvrige, som må regnes som usikre. Kartet er derfor satt til det sørøstlige Queensland.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Strophurus taenicauda lever i åpen skog og buskland, især der det vokser sypressfuru (*Callitris*). Brigalow-beltet, der mange av funnene ligger, er et landskap av tørre til halvtørre skoger med akasier og eukalyptus. Om dagen sover dyrene på stammer og greiner med hodet ned eller gjemmer seg under løs bark og i hulrom. Om natten klatrer de rundt i buskene og jakter insekter, og de går også ned på bakken for å komme seg fra tre til tre.

Konkrete målinger av temperatur og luftfuktighet i artens område er ikke funnet. For slekten generelt gjelder at forholdene er barske og skiftende, med temperaturer fra over 40 °C til under 15 °C, så dyrene er tilpasset store svingninger. Det er verdt å ta med i innredningen av terrariet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Et par eller en liten gruppe av *Strophurus taenicauda* kan holdes i et terrarium på 45 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og et enkelt dyr kan klare seg med mindre. Angivelsene går likevel ned til 30 × 30 × 45 cm til enkeltdyr, par og trioer og 20 × 20 × 30 cm til et par. Er terrariet svært stort, kan dyrene ha vanskelig for å fange insektene før kalken har falt av. Høyden betyr mer enn bunnarealet, fordi arten er en klatrer.

Innred med tynne greiner i loddrett, skrå og vannrett stilling, slik at dyret kan komme overalt. Gekkoen har gode heftetær og klatrer også på glass, og den søker ofte dit veggen møter lokket. Tørre gresstotter og et par stykker bark i et hjørne gir skjul. Bruk enten faste, tørre greiner eller friske, løvrike greiner av for eksempel *Leptospermum*, *Melaleuca*, *Casuarina* eller *Callitris*, som byttes med noen ukers mellomrom.

Som bunnsubstrat fungerer et lag fin sand på 1-3 cm. Hold terrariet godt ventilert, slik at det ikke blir vått og muggent.

TEMPERATUR

Strophurus taenicauda soler seg gjerne under en spotlampe, slik den soler seg i greinene i naturen. Angivelsene er ikke helt like, så tallene nedenfor er et gjennomsnitt. Om dagen skal det være 25-28 °C nede i terrariet og 30-32 °C øverst under en lav pære. Angivelsene spenner fra et varmepunkt på lave 30-tall til 32 °C øverst og 25-27 °C ved bunnen.

Om natten skal temperaturen falle til 19-22 °C, og det er ikke behov for ekstra varme. Om vinteren kan det bli noen grader kjøligere: for eksempel 15-20 °C eller omkring 5 °C under sommertemperaturen. Ungdyr bør holdes varmt hele året. Terrariet skal ha et kjølig hjørne, slik at dyret selv kan velge, og termostat og digitalt termometer er nødvendig.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Strophurus taenicauda kommer fra tørt til halvtørt land, og det finnes ikke noe dokumentert tall for luftfuktigheten. De 30-60 % i faktaboksen er derfor et anslag ut fra leveområdet og de beskrevne sprayevanene. Terrariet skal være tørt mesteparten av tiden.

Spray vegger og greiner med vann 1-2 ganger i uken, helst om kvelden. Gekkoene kommer ofte fram og slikker dråpene. Det må nesten ikke være våte dråper igjen neste morgen. Om sommeren kan det sprayes to ganger i uken og i vinterhvilen bare én gang i uken. Et alternativ er en kraftig spraying én gang i uken og lett tåke annenhver dag. En lav skål med friskt vann er en sikkerhet for at dyret kan drikke, men gekkoene drikker mest dråper.

LYS OG UVB

Strophurus taenicauda sover om dagen fritt på greinene og soler seg gjerne, så det er god grunn til å gi dem UV-lys, selv om et behov ikke er påvist i fangenskap. Angivelsene spenner fra en lav dose UV til UV-indeks 3 på det høyeste stedet og omkring 2,5 om vinteren. UVB med minst 5 % kan gis, men er ikke nødvendig hvis fôret har kalk og D3.

Bruk et UVB-rør, for eksempel et T5 med 5-6 % UVB, slik at UV-indeksen er 2-3 på de øverste greinene og lavere lenger ned (Ferguson-sone 2). Det må være skygge der dyret kan trekke seg tilbake. Lysperioden kan være helt opp til 14 timer om sommeren og ned til 6 timer om vinteren. Et mer moderat valg er 12-14 timer om sommeren og 8-10 om vinteren. Om natten skal det være mørkt.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

I naturen lever *Strophurus taenicauda* av små leddyr, især kakerlakker, sirisser, gresshopper, biller, møll og edderkopper. I terrariet fungerer sirisser, små kakerlakker, møll, fluer og voksmøllarver. Hornormer og larver av svart soldatflue kan gis innimellom. De er ivrige spisere og tar ofte 3-4 insekter om gangen, og i mørket kommer de gjerne ned langs greinene for å ta imot byttet.

Angivelsene for hyppigheten varierer. For voksne spenner de fra tre ganger i uken og to-tre ganger om sommeren til hver 4.-7. dag om sommeren og hver 7.-10. dag om vinteren. Ungdyr og drektige hunner fôres hver 2.-4. dag, nyklekte unger daglig. Byttet bør ikke være større enn omkring 60 % av hodets størrelse, fordi store insekter kan gi forstoppelse og ryggskader hos ungdyr.

Pudre insektene lett med kalk og vitaminer ved hvert andre eller tredje måltid. Hvis dyrene ikke får UV-lys, er tilskuddet enda viktigere. Fôr om kvelden, når lyset er slått av, så er det også enkelt å se til dyrene.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Strophurus taenicauda er dristig og nysgjerrig og ikke så sky som mange andre arter. Den sitter ofte fritt framme på en gren og er aktiv i skumringen og om natten. Den egner seg likevel ikke til håndtering. Den er rask, og blir den grepet, kan den avgi den klissete og sterkt irriterende halevæsken. Hold derfor håndteringen på et minimum, og la den heller selv krabbe opp på hånden enn å gripe den.

Par og trioer kan holdes sammen. En trio kan gå sammen uten aggresjon, og en hann kan ha opptil fire hunner. Flere hanner sammen er ikke beskrevet, så det sikre valget er bare én. Hold øye med bitt og dyr som går ned i vekt, og skill dem hvis det oppstår uro. Dyrene kan også holdes alene.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hanner av *Strophurus taenicauda* kjennes på tydelige hemipenisbuler ved halerota med en fordypning i midten og på en liten gruppe forstørrede, sporelignende skjell øverst på bulen, der den møter bakbenet. Hunnene har en jevn, mindre bule uten fordypning. Ungdyr kan kjønnsbestemmes når de har nådd 50-70 % av voksenstørrelsen, typisk ved 6-12 måneder. De vokser raskt og kan i prinsippet yngle allerede det første året, men avlsstørrelse regnes som omkring 80 % av voksenlengden, typisk etter 12-18 måneder, og mange blir først helt modne ved to år.

PARRING

I naturen yngler slektens trelevende arter typisk fra september til februar, i gode år fra august til april. For *Strophurus taenicauda* er perioden oktober-januar. Det kan gi gode resultater å skille hanner og hunner om høsten, når dagslengden og temperaturen faller. Så følger en kjøleperiode på 8-10 uker med mindre spraying og bare enkelte insekter. Når temperatur, lys og fôr økes igjen, begynner avlen. Avkjølingen er likevel ikke strengt nødvendig, og par kan også gå sammen hele året.

Hannen slikker hunnen og griper henne over skuldrene og nakken, og han kan sno halespissen rundt halen hennes og greinen. Hunnen kan lagre sæd og legge befruktede egg, også etter at hannen er flyttet.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen av *Strophurus taenicauda* legger normalt to egg om gangen, av og til bare ett. Det går tre-seks uker mellom kullene, og med rikelig fôr blir det til fire-seks kull eller flere i en sesong. Det er hardt for hunnen, så gi henne hvile etter tre til fire kull, eventuelt ved å sette ned fôret etter omkring tre kull.

Hunnen skifter hud en-sju dager før eggleggingen. Sett en eggleggingskasse på bunnen av terrariet, for eksempel en plastboks med et hull i siden eller en omvendt leirskål, med 5-10 cm fuktig sand, sand og torv eller sphagnum. Hun legger eggene om natten, helt nede i bunnen. Eggene er litt klissete når de legges, så substratet henger fast, men det trenger ikke å børstes av.

INKUBASJON

Flytt eggene av *Strophurus taenicauda* forsiktig over i en liten boks med et fuktig substrat av perlitt eller vermikulitt blandet med vann i forholdet 1:1 etter vekt. Temperaturen skal være 27-30 °C. Angivelsene for klekking varierer fra omkring 60 dager ved 27-29 °C til 48-72 dager. Romtemperatur kan også gå, men da tar det mye lengre tid, og eggene er mer utsatt for sopp.

Eggene vokser mye under inkubasjonen, og skallet kan bli nesten gjennomsiktig rett før klekkingen. Eggene svetter 1-2 døgn før. Varer det lenger, er det et dårlig tegn: I varmt og fuktig vær er det sett egg der den fullt utviklede ungen døde, oppsvulmet av væske.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene av *Strophurus taenicauda* er mattere i fargene enn de voksne og litt mørkere. Ved klekking måler de omkring 3 cm fra snute til kloakk og 4 cm til sammen. Du kan holde dem enkeltvis i en liten kasse med nett i lokket, eller to-tre sammen i et lite oppdrettsbur. De skal ha den samme innredningen som de voksne, med tynne greiner, litt skjul og lett spraying.

Gi små sirisser, store bananfluer og bønnebiller pudret med kalk og vitaminer. Fôr daglig de første ukene og deretter annenhver dag. Ungdyr vokser raskt og kan nå voksenstørrelse og yngle i løpet av det første året, men det frarådes å bruke dem så tidlig. Hold ungdyr varmt hele året.

Helse og vanlige feil

Det finnes bare få dokumenterte opplysninger om sykdommer hos *Strophurus taenicauda*, så listen bygger på erfaringer med slekten generelt. Typiske problemer er:

- For lite kalk og D3-vitamin, især hos ungdyr og egglegende hunner. Det gir bløte bein, skjelvinger og i verste fall ryggskader. Det er sett ryggsøylelammelser hos ungdyr som hadde spist for store insekter. Gi derfor små insekter, pudre dem og gi UV-lys.
- Forstoppelse hvis byttet er for stort.
- Utmattede hunner som legger for mange kull. Skjær ned på fôret etter tre til fire kull, og la hunnen hvile.
- Sopp og vedvarende fukt hvis ventilasjonen er dårlig eller det sprayes for mye.
- Stress ved for mye håndtering. Dyrene kan i ekstremt stress avgi halevæske, og døde dyr er funnet dekket av tørket væske.

Et sunt dyr har klare øyne, en fyldig hale og et godt grep. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser i flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.

Hele veiledningen med kart og oppdateringer: herpy.org/no/gekkoer/strophurus-taenicauda